

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egy eszám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frt-ot kapnak a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szerkesztői részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal: K-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Uj esztendő.

Az idők szerény krónikásának de sokszor van alkalma történelmet írni! A hatalmasok csak intézik az emberiség sorsát, az abból folyó nagy tanulságokat egy szürke ember rögzíti meg, veti papírra s teszi oda okulásul a jövődönk.

A ki történetet ír, az prófétája népének, még pedig egy visszafelé tekintő próféta, a ki csak a múltat látja s nem jósol belőle jövőt, nem fejt álmokat, nem magyaráz esodákat, csak rögzít, fotografál, fest hiven, gyorsan, szívesen...

S a kép, amit produkál, mégis tanulság forrása, mert az országok sorsát vezérlő hatalmasok belőle szedik tetteikhez a buzdítást, abból merítik az erőt a eslekvéshez, az alkotásokhoz...

Most is történelmet írunk, a mikor az esztendő forduló pontján visszanézünk a múltba.

Az egyes embernek, csoportoknak, társadalmi osztályoknak s egész néprétegeknek lehettek, — voltak keserveik; a gazda reményét learatta az idő szeszélye, az iparos osztálynak nem teljesítette óhajait a végzet, a kereskedő elégedetlen az üzleti év mérlegével s a hivatalnok sereg, az értelmi előkelőség nem találta meg az utat kitűzött célja felé. Van mindenkinek oka panaszra!

Az egyiknek sok az adója, a másiknak kevés a jövedelme... Ilyenforma a panaszkodás minden téren s ezt a panaszt el kell fogadni.

Még az is zsörtölődik, a kit boldogulása felé vitt az esztendő... Ez már emberi természet!

Csak hogy ott, ahol az igazságaak határozottan ellent mond a panasz szava, — meg kell jelenni a bírói szónak is és ítélni szigorúan, önzetlenül.

Egy nemzeti állam életében nemcsak az egyes ember panasz s az összesség saját külön keserve dönt és nem szabad a történelemnek ezeket a panaszhangokat vélni a maradandó érzélapokra.

Van egy magasabb szemhatár is, mely fölött eltekintve, egészen más képet nyerünk az ország állapota felől, mint a milyennek látszik egész közletről.

Mindenfelé a friss erő dagadó forrása buzog s az alkotás munkája folyik ropant szorgalommal, önértéssel és becsüvel. Nincs teret az állami életnek, mely ne mutatna fel hatalmas konszolidációt s minden egyes lépés, a mit előre teszünk, fölér egy évtizeddel.

A mit századok harezai letaroltak e hazában, azt felépítette egy-két emberöltő s a mai kor fia, ha végigpillant csak a saját férfikora alkotásain, — büszkeséggel, becsülettel eltelve érzi, hogy ebben a

nemzeti ujászületésben neki is megvan a maga szerény része.

Ez a renaissance pedig éppen egy fél-százada kezdődött.

A ránk köszöntő uj esztendő jubiláris év. A nemzet ujászületése esztendejének kell tekintenünk az 1848. évet s éppen ötvenedszer fordult meg nagy pályáján a világegyetem csillagrendszere, mikor az uj évbe léptünk.

Jól esik látnunk, hogy a nagy idők embereiben mennyi politikai bölcsesség volt s mennyi hazafiúi szeretet. Jól esik tudnunk, hogy azok, a kik ötven év előtt áldozatot hoztak a haza javának, a nemzeti életnek, ezt az áldozatot meg nem bánták s még nagyobb örömmel kell konstatálnunk, hogy az a nagy nemzeti erő, melyet a polgárjogok kiterjesztésével minden magyarszívbe beoltottak, meghozta hatalmas kamatait.

A nemzet nem volt, — de van és lesz sokáig.

Az az időszak, melyen át a Széchenyi, a Kossuth és a Deák nagy munkája egymásban folytatását nyerte, történetünk legfényesebb korszaka, melyet mi még nem méltányolhatunk eléggé, mert a közelség még elfogulttá tesz bennünket.

A fény nagyon is vakít, a szomorúság nagyon is elkomorít.

A jubiláris esztendő fordulóján elég

TÁRGYA.

Manó.

— Levéltörődék. —

Közlő: Bartalis János.

(Vége.)

A választási mozgalmak kortes napjaiban — az utolsón — egyik társunk így szólított meg minket:

— Annyi az elnökjelölt, barátaim, hogyha kutyához dobunk, akkor is elnökjelöltet érünk. Erős küzdelemre van kilátás, mert nagy a vágyakozás a koncepció. Tudjátok hát mit gondoltam? Reátok halgat a többség, mert tudja, hogy a mihez ti fogtok, s a mit megcsináltok, azon hetekig nevet kis seregünk. Főzzétek hát le az egész számitást, s az elnöki székbe segítsétek bele a Manót. Az lenne még a skandalum, az elszörnyűködés, meg a nevetés a különböző rétegeknél! Van egy néhány emberem, s ti is kaptok, s a többséget sikerül a Manó pártjára megnyerni. Nyolcz elnökjelölt van. Manó lesz a kilenczedik. S ha részére husz votumot összehozunk, biztos a többség, mert a szavazatok sokfelé oszlanak, s szavazó honpolgár pedig alig van nyolczvan.

Tetszett a terv. Annál is inkább, mivel az elnökjelöltek között több olyan volt, aki, tudja isten miért, de sehogyssem tetszett nekünk.

Tehát megmozdultunk néhányan esendben, titokteljes arccal.

És mikor eljött az este s a titkos szavazatok cédulái lámpafényre kerültek, a sokaság nagy bámulatára a Manó 25 szóval körülnézve vedlett át. A ki utána a legtöbb votumot kapta, csak 12-ig bírta fölvenni. Tönkre volt silányítva a nyolcz ellenjelölt.

A választást pedig megelőlegezni nem volt hová. De mi okon is lehetett volna? Hogy a Manó megbukott az egyik évben? Az ugyan nem volt döntő ok. Hát Petőfi, állítólag, nem volt e gyenge tanuló s mégis világhírű költő lett belőle.

Manóba pedig öntöttünk annyi ambíciót, a mennyi éppen elég volt arra, hogy elfogadjon a választást.

Manó másnapon, táviratilag a következőkben közölte apjával a nagy eseményt:

Tegnap este óriási szótöbbséggel önk. körülnézve választottak meg. Kérek husz forintot.

A legközelebbi távirda állomás háromnapig jár-földre volt a falujuktól s így elgondolható, hogy a küldönczel kézbesített távirat nem csekély összegbe kerülhetett — a czimzettnek.

A boldog apa szerfölött való nagy örömeben megduplázta a pénzt, s a különben szerény, egyszerű ember kezdte a fejét fenhordani s csak egy félvállról beszélt az naptól fogva még a tisztelendő ural is.

— Aztán, édes fiam uram, ha már annyira föl-vitte az isten a dolgot, írta Manóhoz, — ne feledkezz meg anyád testvérének a fiáról, az Estányról

s tedd be valami hivatalba. Igaz, hogy most mar-hapásztör a felszege csordánál, de hát: tudod bölcsen, hogy tanult, világlátott ember, mert három esztendő és három napig fináncz volt, pedig iskolába sem járt.

Azt hitte, hogy a fia ha nem is orsz. képviselő, de annál befolyásosabb államhivatalnok lett, ki még a miniszterekkel is csak úgy dobálózik, mint Pista, a keresztfia, a labdával. Ez volt oka a nagy büszkeségének.

De a Manó nem sokáig sütkérezhetett dicsőség sugarainál. A pünköshti királyság hamar véget ért.

Az ellenpártok egyedei megbuktatták folytonos aknamunkájokkal.

Boszantották, gunyolták, kritizálták, kinevet-ték. Sőt még a pártja is ellene támadt utoljára. A szokatura annyira ment, hogy a hetigyűlések alkal-mával szereplőnek senkisémet ajánlkozott s így kény-telen volt az elnök a hivatali reputáció érdekében önmaga töltöni be a programban minden számot. Felolvasott, szavalt, énekelt, megint szavalt, sőt ügy-buzgalmának hevében még kéziharmonikán is ját-szott. Mindhiában. A szereplő elnök a legbántóbb kritikát kapta jutalmul.

Egyik gyűlésen aztán egy hosszadalmas be-szédben (az irigy kritikusokat ostromozta) lemondott a diszes állásról(!) s hogy megmutassa, kit vesztett el benne a kör, fölkapott Pegazusra, az abrakolatlanra, s föllovgolt azon a l'arnassusra és ott kemény ke-zekkel belemarkolva a lant hurjaiba, imígyen öntö ki szívének bős keserveit:

lesz följegyeznünk azt is, hogy a kik látuk e félszázad munkájának eredményeit, — nem hiába éltünk, különösen ha van benne egy hajszálnyí részünk.

Pedig van! . . . A polgár bármilyen csejje a nemzetengernek, azért a hullám nem jön létre nélküle. Mi e hazának, e nemzetnek fiai vagyunk s részesei a nemzeti munkának, — de részesei a nemzeti dicsőségnek is.

Isten áldása minden magyarra az új esztendőben!

Politikai hírek.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 29. Nagy érdeklődés mellett nyílt meg a képviselőház mai ülése.

A napirenden levő javaslat ellen Kubik és Marjay szóltak röviden.

Ezután gr. Apponyi Albert kért szót, személyes kérdésben. Megjegyzi, hogy Polónyi Géza tegnapi beszédében ellentétbe helyezte az 1867-iki törvénynek Apponyi és Bánffy által történt értelmezését. Mivel Polónyi ennek következtében homályt lát a nemzeti-párt álláspontján, ő (Apponyi) kötelességének tartja ebben a kérdésben nyilatkozni. A provizorium-javaslat 3-ik szakaszában az van mondva, hogy a vámügyek rendezése a 67-iki törvény alapján történik. Ez, nézete szerint, kizárja azt, hogy a rendezés egyéb legyen, mint az önálló vámterület létesítése, ha az egyezkedés májusig nem sikerül. Ezt mondta ő első beszédében is, a melyet a miniszterelnök a házban nyilvánosan magáévé tett. Kétség tehát nem foroghat fenn e tekintetben. (Nagy zaj. Balról: Halljuk a miniszterelnök nyilatkozatát!)

A miniszterelnök, ki ma reggel érkezett vissza Bécsből, Apponyi beszéde alatt nem volt a teremben, hanem a miniszteri szobában, a hol a kormány tagjaival és a szabadelvű-párt főbb egyéniségeivel konferált.

Apponyi után általános nyugtalanság közt Visontai Soma beszélt a javaslat ellen.

Visontai beszédét félbeszakítja s elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után Visontai folytatja beszédét.

Időközben br. Bánffy Dezső miniszterelnök, a ki addig a miniszteri szobában tartózkodott, a tanácskozási terembe lép. Balról „Hoch” kiáltásokkal fogadják, melyek azonban elvesznek a jobboldal lelkesült éljenzésében. Az éljenzés perezekig tart.

— A látványosságon túl vagyunk! — kiabálják balról.

A miniszterelnök nyugodtan helyére ül.

Visontai a zaj csillapultával tovább beszél. A Ház nagyon türelmetlenül hallgatja, mindenki feszült izgatottsággal várja a miniszterelnök felszólalását. Visontai végre befejezi beszédét.

Br. Bánffy Dezső feláll és szólni akar. (Viharos kiáltások: Zárt ülést!)

Elnök kijelenti, hogy zárt ülést kértek, a mit el is rendel.

Br. Bánffy leül. A karzatokat kiüritik.

A zárt ülésen elnök azt a kérdést intézi Polónyihoz, hogy miért kért zárt ülést?

Polónyi Géza azt mondja, hogy ő a miniszterelnöktől kíván nyilatkozatot hallani arra nézve, vajon kibocsátja-e a provizoriumra vonatkozó rendeleteket?

Br. Bánffy Dezső kijelenti, hogy nyílt ülésen ohajt nyilatkozni.

Erre a ház határozatilag kimondja, hogy a zárt ülésre semmi ok sincsen. Az erre vonatkozó szavazásnál csak négyen maradtak ülve a zárt ülés mellett, még a zárt ülést kérők is felálltak a miniszterelnök indítványa mellett.

Elnök elrendeli a nyílt ülést.

A nyílt ülésen elnök ismét enuncziálja a Ház határozatát, mely szerint zárt ülésre nincs ok.

Br. Bánffy Dezső miniszterelnök kijelenti, hogy ő Apponyi beszéde alatt nem volt jelen. Ha Apponyi nem is mondotta, hogy a mostani közösséget szorosabbra akarja fűzni, ezt mindenestre mondotta, hogy a jelenlegi állapotot fenn kívánja tartani. Egyébként részletesebben most nem nyilatkozhatik.

Ha Apponyi álláspontja nem változott és ő

azt akkor osztotta, most sem mondhat egyebet, mint azt, hogy osztja Apponyinak akkor kifejtett álláspontját. (Nagy zaj.) Ugyanazt ismételheti, a mit előbb már megmondott: a törvény szerint önálló rendelkezésünk meg van és létesíthetjük az önálló vámterületet is, hogy ha ezt az ország érdekében a többség jónak látja. (Zaj.) Akár megszavazák a szövegen levő javaslatot, akár nem: tegyük lehetővé azt, hogy január elsejére az törvény legyen. (Zajos éljenzés jobbról.)

Polónyi Géza azt mondja, hogy Apponyi május elsejére az önálló vámterületet követeli. Kérde, hogy ehhez hozzájárul-e a miniszterelnök? (Ropant zaj.)

Szilágyi Dezső elnök: az idő előre haladván, az ülést bezárja.

Az ülés nagy nyugtalanság közt ért véget.

Budapest, decz. 30. A képviselőház mai ülésén Horánszky Nándor általános figyelem közt hallgatott nagyhatású beszédét mondott, a provizorium-javaslat mellett. Beszédével sikerült megtompítani azt az ésséget is, mely gr. Apponyi tegnapi felszólalásában nyilvánult.

Horánszky konstataulta, hogy az ország január elsején a vámszorompókat felállíthatja vagy rendelkezés nélkül maradhat, a mi batorság volna, vagy pedig időt adhat Ausztriának a megához térésre. Ezt akarja a napirenden levő javaslat.

A vámszövetségi állapot prolongálását mindenki akarja, csak hogy a függetlenségek a külön vámterület megalkotására, ők pedig az egyezkedés lehetővé tételére.

A függetlenségek követelik maguknak a prolongáció megadását, de ugyanazt megtagadják a többségtől. Hol itt az egyenlő mérték?

Az ellenzék nem tudja megmondani, hogy mi legyen, míg a külön vámterületet berendezik? A kormány ezt javaslatában megmondja.

Ő hozzájárul ehhez a javaslathoz, mert ennél jobbat nem tud.

Az ellenzék a javaslatot szövetségnek mondja. Ez nem áll. Mire kötelezi magát az ország ebben Ausztriának? Semmire. Csakán annyiról van szó, hogy Ausztriával tovább egyezkedhetünk. De az egyezkedést megkísérlni és megkötöni az egyezséget — az két különböző dolog.

Ha az egyezkedést meg nem kísérelné, akkor nem volna őszinte barátja a 67-es alpnak.

Az egyezkedést ohajtja gazdasági szempontból és csak akkor, ha az ország érdeke meg nem óvható a közös alapon, megát a másik alapra. Addig nem.

Kossuth Ferencz azt mondta, hogy a külön vámterületért engedélyeket ad a kvótában. Ez helytelenség. Ő a két kérdés összekeverése ellen tiltakozik. Felolvassa br. Bánffy miniszterelnök és gr. Apponyi nyilatkozatát, konstataálva, hogy köztük az értelmezésben nincs különbség. (Élénk helyeslés jobbról.) A teremben levő Lukács miniszter helyeslőleg int.) Kijelenti végül Horánszky, hogy közötte és a miniszterelnök közt nem került szóba, hogy mi történjék január elsején. De nem következhet egyéb, mint rendelet, vagy törvényen kívüli állapot. Komolyan int a bekövetkező veszélyektől, mert az ország ellenségei számosak. Ne nyujtsunk nekik támpontokat a támadásra. (Zajos éljenzés és taps. Öt percz szünet.)

Horánszky után Holló Lajos állott fel azzal a szándékkal, hogy kibeszéli az ülést.

Elnöki megnyitó.

Tartotta Kiss Jenő, járásköri elnök, a kézdi tanítói járáskör 1 évi deczember 10-én Alsernátonban tartott közgyűlésén.

(Végo.)

Egyes mellék gazdasági ágak (gyümölcsös kertek, konyha kertek berendezéséhez, alma gyümölcs-

— Im, bucsuzom bármi keserves is őh, Hangom olyan, mint temetéskor a nyögdelő haragszó. Bősz irigyeim, kritikások, mit tettetek velem? Im: Bucsuzom tőletek hü feleim! Nem érdemeltem a gunyt tőletek, nem! Csunyaság, a mit elmíveltetek velem!!

És:

— Utra kelendek hát most, elnöki szék veled isten! Szende mezőben lak s földmivelő eke vár. Gyenge szememnek erős e fény, kikerülni ohajtom. Nem csoda: egy ügyű lő, ily hivatalra Manó!

Persze, volt nevetés a körben, satis.

Mikor a bukott nagyság leveléből értesült az apja a sorsnak változásáról, lemondó hangon így felelt.

— A nagyok átka az, fiam. Már, ha így történt, hát hadd maradjon az Estány a marháknál. Ő, ha esik is, nem nagyot esik.

. . . Félév multával aztán széthányt bennünket a sors szele, mint őszi vihar a falombjait.

Manóról néhány év mulva hallottam annyit, hogy valóban „szende mezőben lak” várta őt, az apai portán, hanem a „földmivelő eke” nem birta meghódítani, bármennyire kacsinthatott is az reá a fényes vasával. Irított tőle a fiu, mint ördög tömjéntől. Állás után meg nem akart uézni.

Majd katona lett. Ott, a bakáéknel, lassan ölt, sorvasztó betegségbe esett, a tüdővészbe. Szabadságotlák is azért rövid időn.

Csak ő nem tudta, hogy mi baja van.

Haza ment. A közeli városban irodai alkalmazást nyert. Onnan is el kellett jönnie. És nem sokára, életének vége felé — megöszült.

S lám, a sors akkor is gunyt özött belőle: oldalbordaúl rendelt neki, a huszonhat éves ifjunak, egy ötven éves özvegyet, kinek szép vagyona, de infernalis hárpia szája volt. Nem értem, pechje volt-e vagy az izlése olyan, hogy minduntalan a magánál idősebb nőkbe botlott?

Sok minden bajt kibírt a fiu (talán a tüdőbaj is legyőzte volna,) de azt a rémitő csapást, a házasságot, már nem. Az asirba vitte. Bizony 14 éve annak.

A temetésén ott voltam: véletlenül történt. „Szende mezőben,” a kertjükbe hantoltuk el. Tanyai lakók voltak. Nem kellett messze vinni.

És mikor a „nyögdelő haragszó” szomorú bugásánál a néhai bajtárs koporsója után haladtam, úgy tetszett, mintha a koporsóból, a harangok zenéjével a Manó dudolná azt az elnöki bucsuzót:

Im bucsuzom, bármi keserves is őh!

Utra kelendek hát most, elnöki szék veled isten! Szende mezőben lak s földmivelő eke vár.

És egy fájó sohaj tört ki a keblemből . . .

A Manó sirja fölé pedig — szülői halála után — a kegyelet hiányában bővelkedő örökösök építettek egy nagy — istállót. Nem csoda. Szűk volt a hely s másképpen nem tudtak volna építkezni.

És valahányszor arra fel visz utam s ama helyet megpillantom, mindig elgondolom:

— Szegény Manó, megérdemelted azt az új-módi kriptát?

Requiescat in pace, ha ugyan tud pihenni ott a sorsüldözött ember.

Gräf J. és T_{sa}

ékszereszek, arany- és ezüstművesek Brassó Kapu-utca 3 sz. (Üzletvezető Gräf, ki több éven át, ez állásban volt a Resch Adolf cégnél.) Ajánlják a n. é. közönségnek **ékszer, arany- és ezüst áruk** dus raktárát, valamint **chinai ezüst áruk nagy raktárát** is. (Brendorf.) — Uj megrendelések, aranyozások, ezüstözések, javítások, metszések azonnal és olcsón. — Jutányos árak. Solid áruk, jótállás mellett.

borok készítésének módjához, veresszőlő-, egres termeléséhez, mőhészethez, tervszerű tyukásathoz stb.) s azoknak gyakorlati kihasználásához üzem-szerű terveket s az ismétlő iskola erre rendelt, rendelőhelyiségeiben, kertjében gyakorlati kísérletezéseket eszközöl.

Nem lehetetlen, sőt elvárható az is, hogy idővel a szövetkezeti alapon létesült gazdasági olvasó körök a megyei gazdasági szövetkezetekkel kapcsolatosak legyenek.

Az olvasóköri gyakorlati, mondjuk gazdasági be- rendezését, szakkönyvtárát, üzemterveit a nyersanyagok feldolgozását feltűntető munka — mint a sorozatát a tanító a felsőbb osztályokban, ismétlő iskolában szemléltetésül is sikerrel felhasználhatja.

A kezdet nehezen fog menni, azonban papjaink s a tanítók lelkesültsége a közöny leplét ha lerántja a jobb gondolkodásuk szeméről, s maguk járnak elől jó példával, átvive az iskolát a gyakorlati életbe, a gyakorlati élet a maga következményeivel az iskolába: az ellentétek gyorsan kiegyenlítődnek.

A nép, ha az olvasóköri hasznos rá nézve, előnyös eljárásait gyakorlatilag tapasztalja, szeretettel fog közeledni annak vezető egyénéhez; igen e melegen, e tünnél fog új életre kelni a modern népoktatás. Vegye csak le a szövetkezeti alapon létesült olvasóköri gazdák nyakáról a 8—9 percentes pénzeket, szerezzon számukra 4—5 percentes mérsékelt fizetési feltételek mellett olesó pénzt, gondoskodva annak a kifizetésére mellőkes keresetekről, igen úgy lenne az iskola, a lelkész, a tanító a nép s a nép a tanító és az iskola támasza. Bocsátkozzék csak be a pap, a tanító az olvasóköri után a nép anyagi viszonyainak jóakaratu rendezésébe, már a székely földbirtokok megmentése ezéjából is, melyek közül nem egy a teher alatt roskadoz, mindjárt meglátják, hogy a nép melegekroszenve fogja kísérni lépéseiket. Közönnnyel a mai helyzetnél előnyösebbet nem lehet teremteni, de egy nyomorral küzdő néptől tényleg mi magunk is mit várhatunk egyebet, mint közönyt minden iránt, mi sajátos egyedi világán kívül esik.

Ma a székely nép anyagi s ezzel kapcsolatban jóformán szellemi megmentéséről van szó; nem minden községbén, de azért az anyagi süllyedés általános. Erről tanuskodnak a takarékpénztárak, a pénzintézetek, — erről beszélne sokat az albina s a székely birtokok, a román pénzintézet keretében. S mi ezt közönnnyel nézzük? Beszélhetünk mi annak a népnek vallási, erkölcsi dolgokról, hazaszeretetről s mindenről, a mi szent, addig, míg a kenyérkérdést nem rendezzük: bizony-bizony, aligha nem süket fülekre találunk.

Taníthatjuk, nevelhetjük gyermekeinket az eddigi theoretikus irányban; a történelem, földrajz, alkotmánytani ismeretek tüznél belőlők oltathatjuk a haza szeretetét, de ha már a népiskolában öntudatosan gondolkozni, apjánál több szakismerettel, takarékosággal dolgozni meg nem tanítottuk, a theoretikus ismeretek, talajt vesztve, kiséprődnak a leendő honpolgár szívéből — s úgy itt hagyja a hazát, úgy lesz a kenyér után idegen honpolgár, akár ha soha iskolát nem látott volna.

A székely nép a mai alapokon segítség nélkül tovább haladni nem képes — az bizonyos. Teremtünk tehát számára realisabb alapokat, hozzuk be a szakszerű tudást, a gyakorlati ismereteket alkalmas módon foglalkozási körébe, igényeibe, érzelmeibe, erkölcsébe, tegyük nemesebbé, szerényebbé, ismereteiben körültekintőbbé, kutatóbbá. Nyissuk fel előtte a mellék gazdasági ágak tárházát az iskola útján, adjuk az ismeret kulcsát a megölhetőség kezébe, így — ha a székely kisbirtok jövedelmét megtöbbszörözzük — igen, így a megteremtett gazdasági jólét felépül szellemi, erkölcsi jóléte is, mely a papságnak, tanítósnak igazi podiuma lesz.

E téren nines vesztetni való időnk, különösen itt a Székelyföldön nines, hol a kisbirtok már alig bírja a rá nehezült terheket; hol a vagyoni egyensúly többé-kevésbé meg van zavarva. Legyen itt mi köztünk falun a tanító első mintagazda; összefér ez nagyon jól a néptanító hivatással — nem kell ahhoz nagy birtok; elég erre az iskola-kert s egy pár darab föld; de kell annál több gazdasági szakismeret, tanulmányozás, körültekintés és biztos tudás: — ebben kell a tanítónak kiemelkedni, hogy a gazdák, a kenyéradás mestere lehessen.

Lépjünk sorompóra, tanuljunk, ha kell; az ismeret fegyvereivel győzni fogunk. A népiszkola s intéző körei százados mulasztását kell kipótolni.

Fel tehát, kartársak, 25 év alatt megedzett károkkal vegyük fel a harezot a megváltozott viszonyok között is, az elért eredmények minden bizonynyal lépesök gyanánt fognak szolgálni, melyen mi magunk is fokról-fokra fennebb juthatunk.

A nép jólétének biztosítása jelszavát írjuk a tanítószág zászlójára, — vigyük előre teljes erőnk-ből, vigyük mindaddig, míg az általános jólétnek örvendő nép e téren fel nem vált, hogy a jövő tanítószág majd más téren álljon sorompóra.

Ezzel, midőn megköszönöm szíves türelmüket, hogy meghallgatni méltóztattak — megjelent vendégeinket s a kartársakat szívből üdvözlöm.

Mai munkálkodásunkra Isten áldását kérve köri gyűlésünket tisztelettel megnyitom.

Levelezés.

Alsó-Csernátonban, 1897. decz. 20.
(Vége.)

Hiszen a legnagyobb oktalanság és iszonyú kegyetlenség volna ezért a szegény „Kürtös” éket kiírtani, mivel ezen éghajlati viszonyunk miatt létező bajon azon egyszerű intézkedéssel is lehet segíteni, hogy ha október hó 1-ig elültetik a mezőn való vadászat, mivel ekkora már a termények is eltakarítatnak s az apró nyulak is felnőnek.

Nemcsak határozottan állítom, de sőt az alábbiakban be is bizonyítom azt, hogy a kopók kiírása nem lenne hasznos dolog, hanem felette káros és épen a vadászokra nézve igen veszedelmes.

Felette káros lenne a kopók kiírása, mivel a foglyokat és nyulakat óriási módon pusztító és igen nagy számban levő rókákat más vadaskutyákkal irtani nem lehet, mivel erre az apró dakszlík és a szelíd vizslák nem alkalmasok. Már pedig a rókák elszaporodása általánosságban nagyobb kárral járna még az orv-vadászok elszaporodásánál is.

Felette káros lenne a kopók kiírása még azért is, mivel a medvék és vaddisznók nyáron át mindig a mezők közelében szeretnek tartózkodni, s a hol megfészkelik magukat, ott óriási károkat okoznak, úgy, hogy néha egy pár nap alatt egész darab földeken teszik tönkre a gabona termést s csupán a kopókkal lehet őket elzavarni, mivel azoknak a zaklatását nem szenvedik el.

S hát azt is elfeledik a kopókat kiírtani akaró urak, hogy a kopók kiírása által a vadászat elvesztendő minden vonzerjét, megszűnnek az élvezetes foglalkozás lenni, s épen ezen oknál fogva igen sokan lemondanak róla, különösen azért, mert a most is eléggé tetemes vadászati adók és hasznosb fizetések mellett nem bírnák el még az emberekkel való hajtások költségeit is; s így az államot is megkárosítanak egyfelől az ébadónál, másfelől a vadász-jegyek megapasztása által.

De nemcsak káros, hanem — mint fennebb is említém, — igen veszedelmes is lenne a népre, a vadászokra nézve a kopók kiírása, és pedig azért, mert kopó nélkül az óriási károkat okozó medvét és vaddisznót csak folytonos életveszély mellett lehet vadászni.

Igen, folytonos életveszély mellett lehetne csak vadászni az említett nagy vadakra, mert azok vadászására nem alkalmasok sem a dakszlík, sem a vizslák, sem az emberekkel való hajtások. És pedig azért nem, mert midőn hó nincs, kopó nélkül nem igen tudhatjuk meg a vadász azt, hogy a „hajtásban” nagy vad van. S ugyanezért a kopók kiírásával nagyon könnyen juthatnának épen a kopókat kiírtani akaró urak azon helyzetbe, hogy midőn serétes töltéssel várnak a tapsi füles nyulat, a helyett egyszerre csak előtörve a sűrűből a tenyeres-talpas macezkó, vagy az éles agyaras vad kan: s ekkor lenne aztán igazi „baddelhad,” mert vagy kénytelenek lennének a vadat szabadon eresztetni, vagy rállónéknak gyenge töltéssel, s az így megsebezett vad neki dühödve rohanna a megrémült vadászokra és a kiket beérhetne, azokkal vadul elbánnék, a mások pedig csak futásban kereshetnének menekülést, hogy ép bőrrel jussanak haza a „nagy vadászatról.”

Kopókkal való vadászat alkalmával az ilyen eset azért nem igen fordulhat elő, mivel a kopó, midőn nagy vadat hajt, már megváltoztatott „ugatása” (csaholása) által jó előre figyelmezteti a vadászt, s így az mindig előkészítheti fegyverét, sőt mivel a kopó rendszeren mindig nyomában jár a nagy vadnak, a vadász még arra nézve is kellően tájékozhatja magát, hogy a vad merre tart és mikor érhet a vadász állásához.

Ugy látszik, hogy igazuk van azoknak, kik azt állítják, hogy némely urak előtt csupán azon ezél lebeg, hogy a vadászati jogot az egész megyében egy néhány ember kezére kerítsék s kizárják abból a szegényebb sorsu polgárokat és ezért nem riadnak vissza az állam megrövidítésének gondolatától sem.

Különben egy cseppet se aggódjanak a vadászok a tervbe vett szabályrendelet miatt; e ti is, Kürtös, Dudás, Peták, stb. legyetek nyugodtak, vesztetek érzetében ne orgonáljatok, mert vármegyei szabályrendelettel, országos törvény által is biztosított régi joguktól megfosztani nem lehet az emberet, mert az 1883. évi vadász törvény azt mondja, hogy: „a vadászat bármilyen vadászegek használata mellett gyakorolható.”

Fekete András.

Ujdonságok.

— Lapunk t. olvasóinak boldog újévet kívánunk!

— **Bírósági kinevezések.** Ő felsége, a király, az igazságügyminiszter előterjesztésére kinevezte Kovács Károly brassói törvényszéki bírót a VII. fizetési osztályba sorozott bírót: Ince Dénés kézdívasárhelyi törvényszéki jegyzőt a gyergyószentmiklósi járásbíróshoz albirót.

— **Időjárásunk** állandóan enyhe. Az éjjelek ugyan hidegek, de nappal a hőmérséklet 1 C° fokra emelkedik. A hó oladásnak indult.

— **Mulatságok.** A jövő évi farsang 47 napjára összesen még csak 4 bál van bejegyezve, mi az elég hosszú farsangra ugyancsak nem nagy numerus.

— **Adóhivatal Kovásznán.** Az orbai járás székhelyén, Kovásznán fölötté érezhető volt az adóhivatal hiánya, főleg azóta, hogy a Keleti Kárpátokban a nagy falpartelek keletkeztek. Most, mint értesülünk, Kovászna adóhivatalt kapott, a mi bizonyára kedves újévi ajándék.

— **Eljegyzések.** Bibó Samu ugrai körjegyző eljegyezte Kósa Róza kisasszonyt, Kósa Mózes, a „Háromszéki takarékpénztár” pénztárnokának kedves leányát. Boldogság kísérje frigyüket. — Dr. László Ferencz sepsi-szentgyörgyi ev. ref. főgymn. tanár eljegyezte Bodor Iduskát, özv. Bodor Antalmé bájos leányát Kolozsváron.

— **Tűzvész.** Papolczon folyó hó 22-én esti 7 óra tájt a haragok tűzvész jelző hangja riasztotta fel a község lakosságát. A tűz a község alsó felében a Zathureczky-féle, jelenleg a Diósi és fia fatereskedő üzég birtokában levő telken, melyet jelenleg faraktárral használnak, egy istállóban ütött ki belülről. A 20 meter hosszú, közből színajjal ellátott istálló két szakaszában 22 darab ló volt elhelyezve, melyek közül a felső istállóból, a melyben a tűz kiütött, csak egy ló szabadulhatott meg, kilencz ló bennégett hámokkal együtt. A tűzoltóság derekasan viselte magát a főparancsnok, alparancsnok és osztályparancsnokok vezetésével. Sok kárt vallott Imre Sámuel is, kinek hat-hétszáz forint értékű deszkája a szin alá be volt rakva. A tűz alkalmával két zágoni csendőr is jelen volt, kik még akkor este az üzleti eseményeket mind a község házához rendelték és Imreh Mózes körjegyző, a községi nagy- és kisbíró jelenlétében minden legényt külön kihallgattak és jegyzőkönyvet vetek fel az egyes vállomásokról. Ugyasint kihallgatták Maubaum Gyulát is, az üzlet vállalkozó megbízottját. A vizsgálat azonban nem derítette ki, hogy a tűz miből származott. Az üzleti lovak biztosítva voltak.

— **Tartalékos tisztek és tiszthelyettesek** teljes felszereléseiket legjobban és legutánabban Blum és Társa (Budapest, IV. Sütő-utca 2 sz.) elsőrangú egyenruházati üzegnél, József-főherceg 6 fensége udvari szállítmónál, szerezhetik be. E kiváló üzég felkéri az érdeklődőket, hogy tudassák vele lakcímüket, mert táviratilag díjmentesen értesíti az illetőket kinevezetésükről.

Közönség köréből.*)

Üzenet „egy szülő”-nek a sepsi-szentgyörgyi ev. ref. Székely Mikó-kollegium igazgatósága részéről.

A legjobb akarat mellett sem tekinthetem „Nyílt kérdés”-nek azt az izléstelenül személyeskedő közleményt, melyet a lap f. évi 103. számának „Közönség köréből” cz. rovatában tett közzé egy elrejtőzött szülő. Ez okból hallgatással mellőzöm a hozzámt intézett kérdéseket s e helyen csupán azt üzenem a valótlanúságot hirdető „egy szülő”-nek, hogy kellő tapintat mellett a közvetlen rendelkezése alatt álló forrásból is meríthet annyi igazságot, a mennyi a valótlanúsággal rágalmozott tanár védelmére elégséges.

Engedje remélnem az „egy szülő,” hogy kutatásait jövőre az általam jelzett kellő tapintattal indítja meg s kiderítvén az igazságot, nyílt arccal fogja hirdetni azt, mikor is szíves készséggel állók és állunk rendelkezésére; addig pedig semminemű megpuhítási kísérletezésnek nem engedünk, sem arra nem reagálunk.

Sepsi-Szentgyörgy, 1897. decz. 28.

Pap Lajos,
koll. igazgató.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Nyíltér.)*

A hála.

K. I. martonfalvi lakos rábeszélte a 70 éves özvegy, irástudatlan K. I. asszonyt, hogy egy öt vékás szántóföldét ajándékozz neki, erről adásvévesi szerződést állított

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

ki, melybe bele írta az özvegy beltekét is mely megér 1500 forintot; az özvegy és tanuk előtt az adásvévesi szerződést nem olvasta fel, csak keresztet nyomtatott vele s így módon 200 frt állított vételárban 1700 frt értékű vagyonnak telekkönyvitulajdonosa lett.

Az öreg asszony ezt megtudván, pert indított és az igazságos bíró a

szerződést megsemmisítette, az elharácsoló belteket visszatélte.

Most a megsemmisített férfi beltekét avel akarja helyreütni, hogy az ügyleti tanukat fenyegeti perrel; erre csakugyan kiváncsi a martonfalvi közvélemény, mert a turpisságot mindenki jól ismeri.

Ezen férfi pedig Martonfalva községének pénztárosa, adószedője, is-

kola-gondnoka, s mi több segéd anyakönyvvezetője és csupán azért kíváncsi ezen esetnek nyilvánosságra hozatalát, hogy tudja meg a nagy közönség, miszerint Martonfalván még ilyen jellemű embert is tudnak tiszteltre méltó állomásokra alkalmazni.

Özvegy.

HIRDETÉSEK.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki t. közönség szíves tudomására adni, hogy Kézdivásárhelytől a Nemzeti szálló 1 szám alatt szeptember hó 5-től kezdve

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam, a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ámban elvállalok.

Rendelés minden vasárnap reggeltől estig Kézdi-Vásárhelyen. Sürgős esetekben más napokon Kovásznán.

Dr. Morvay István

25 33—* egyetem- és orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája

Nagybani

bor-elárusítás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy a kézdivásárhelyi takarékpénztár pineze helyiségéből a legjobb tiszta minőségű borokat kiárusítjuk és pedig hetenként vasárnap, szerdán, csütörtök és szombat napokon délelőtt 8 órától déli 12 óráig. Hektóliterenként 28 frtől fölfelé. Több hordó vételnél árkedvezmény.

Értekezhetni Dávid Gyula és Zsigmond Gergely kereskedőknél K.-Vásárhelyt.

(208 3—6)

A jövő világító anyaga.

„Electra” gázfejlesztők és világító

készülékek.

Felülmul minden eddigi világító szert, fénnyel a vilánnnyal azonos ugyan, de sokkal kellemesebben hat a szemre. Egy „Electra” gázfejlesztő minden készülékkel felszerelve 100—120 frtba kerül; a kezelés egyszerűsége, valamint a világítás olcsósága, ugyanis egy 80 gyertya fényű láng óránként 1 krajczárba kerül, reményt nyújt arra, hogy mihamarább kiszorít minden más világító anyagot.

A világítás megtekinthető, valamint úgy magyarázattal, mint költségvetéssel készséggel szolgálnak

SOLYMOSY ÉS KOSCH GÉPGYÁROSOK

hid utcái üzletében, K. zsvárt, hol az erdélyi részek kizárólagos elárusító helye és főraktára, van valamint főraktára és kizárólagos elárusító hely

HUNGÁRIA FRICTIOULESS

a legjobb tömszelence sűrítőnek,

Kétrészü faszijszorongoknak.

Gazdasági gépekben állandó kiállítás, malom berendezések, olaj magpörkölők és sajtoló gépek, saját gyártmányú ekék, legnagyobb választék technikai cikkekben, asbest, ruggyanta lapok, zsinorok, tömők, gyűrűk, gépszijak, gép-olaj és minden a gép kezeléshez szükséges asványi cikkek, továbbá gazdasági eszközök, terményzsák, vízmentes ponyva, kovács, lakatos és asztalos szerszámok és konyhaszerek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

207 5—*

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelytől

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 db karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlitott faszékek és függőnytartók, tükrök, tolelt-asztalok, löször és tengerifü matrácok, és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajtható vas-ágyak 32 rugós matráczezel.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

(89 32—100)

Csak fiatal embereket

188 6—30.

érdekelhet tudni, hogy a

párisi Dr. BOITON — Injectio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, főleges tehát santal olaj vagy copaiba balzsammal kísérletezni, mert ezek csak a gyomrot rongják és a bajt nem gyógyítják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint.

Magyarországi főraktár:

Zoltán Béla gyógyszerháza Budapest.

V., Nagykorona-utca 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszerházaiban.

Postai megrendelések címe:

Zoltán gyógyszerháza Budapest.

Hirdetések

lapunk kiadóhivatalában

vétetnek fel.